

Notat

Dato: 22.01.2019
Arkivsak: 2016/34193-6
Saksbehandlar: sveheg1

Til: Utval for opplæring og helse
Fylkesutvalet
Fylkestinget

Frå: Fylkesrådmannen

Oppfølging av ulike problemstillingar rundt målbyte i vidaregåande skule

Fylkesrådmannen viser til møteprotokoll frå fylkestinget 2. oktober 2018, FO 10/18:

«Fylkestinget oppfordrar fylkesadministrasjonen til å halde oppe dialogen med UiB om eit forskingsprosjekt på problemstillingar rundt målbyte i vidaregåande skule i Hordaland. Fylkestinget ber om tilbakemelding til utval for opplæring og helse».

I august 2015 sende fylkesrådmannen i tråd med RS 28/2015 ein førespurnad til Universitetet i Bergen om samarbeid om eit forskingsprosjekt om bruk av nynorsk i vidaregåande skule i Hordaland. Bakgrunnen var at svært mange elevar i Hordaland vel bort nynorsk som hovudmål når dei startar i vidaregåande opplæring og ønske om å kartlegge årsaker til dette. Eit anna mål var å undersøke kva mekanismar som gjer at elevane vel bort nynorsk som hovudmål, og å utvikle ein nynorskdidaktikk som gir trygge nynorskbrukarar. Førespurnaden peikte på aktuelle spørsmål som det var ønske om å få meir forskning på:

- I kva omfang skjer målbytet?
- Når skjer målbytet?
 - På ungdomsskulen?
 - Ved overgangen til vidaregåande?
 - I vidaregåande opplæring?
- Kva rolle har undervisninga for val av målform?
- Er nynorsk synleg/usynleg i undervisninga?
- På kva måte vert nynorsk tematisert i undervisninga?
- Kva rolle spelar den uformelle skulescena for val av målform?
- Kva rolle spelar rolleidentitetar utanfor skulen med omsyn til val av målform?
- Kva rolle spelar familien for val av målform?
- Kva funksjon har nynorsken i høve til den allmenne språk- og tekstlæringa?
- Korleis legg dei vidaregåande skulane til rette for elevar som vel å ha nynorsk som hovudmål?

Hausten 2016 samarbeidde UiB og fylkesdirektør opplæring om utarbeiding av ein søknad om å starte opp eit kompetanseprosjekt finansiert gjennom statlege midlar og eigendel frå samarbeidspartnarane. Hordaland fylkeskommune ville i samarbeid med Universitetet i Bergen gå inn i eit kompetanseprosjekt knytt til nynorsk leia av professor Endre Brunstad med planlagt start hausten 2017. Opplæringsavdelinga skulle bidra med tilrettelegging ved dei aktuelle vidaregåande skulane, og med å få fram elevopplysningar som var relevante for prosjektet.

22.11.16 vart fylkesdirektør opplæring informert om at UiB hadde konkludert med at dei ikkje ville sende søknad på det tidspunktet på grunn av at dei ikkje hadde kome langt nok i prosjektutviklingsarbeidet. Dei hadde behov for å arbeide meir med problemstillingar og metodologi, og ville derfor i første omgang bygge vidare på samarbeid om eit utviklingsprosjekt i Fjell kommune, og på dei nettverka og avtalane som var gjort der. Fagmiljøet på Nordisk ved LLE, Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium ved Universitetet i Bergen, har dei siste åra samarbeidd med Fjell kommune om eit språkstyrkingsprosjekt blant skuleelevar i Fjell kommune. Prosjektet "Stolt av eige språk", er breitt forankra i ungdomsskulane i kommunen, og er i dag finansiert av Fjell kommune, bl.a. gjennom ein prosjektkoordinator i delstilling.

Universitetet i Bergen driv følgeforskning, og har gjennomført ei digital spørjeundersøking om språkbruk blant alle ungdomsskuleelevane i kommunen og gjennomført kvalitative forskingsintervju blant elevar. Granskinga er primært knytt til nynorsk, men òg til bokmål, dialekt og engelsk. Det er lagt vekt på språkbruk i ulike digitale medium for å få meir innsikt i elevsyn på digitale tekstkulturar, og med bakgrunnsvariablar knytt til kjønn, foreldrebakgrunn, skulebakgrunn, framtidsutsikter og identitetskategorisering. Det skal etter planen publiserast ein forskingsrapport på grunnlag av erfaringane i Fjell kommune hausten 2019.

Fylkesdirektør opplæring har som oppfølging av vedtak i fylkestinget 02.10.18, bedt om eit møte med professor Endre Brunstad der fylkeskommunen får presentert funn frå utviklingsprosjektet i Fjell kommune, og der ein drøftar om det kan vere grunnlag for å ta opp igjen dialogen om eit mogleg forskingsprosjekt i vidaregåande opplæring. Møtet er lagt til 22.03.19. Fylkesdirektør opplæring vil kome med ei ny orientering til Utval for opplæring og helse hausten 2019.